

TIETEELLISEN TIEDON SAAVUTETTAVUUDEN JA LÄPINÄKYVYYDEN LISÄÄMINEN JANUKSEN KEHITTÄMISEN KESKIÖSSÄ

Pääkirjoitus

Janus

Kevään ensimmäisessä numerossa (1/2024) haastoimme teidät mukaan kehittämään Janusta yhdessä kanssamme. Vuosi 2024 onkin ollut Januksen toimituskunnalle kehitystyön täyteistä aikaa ja kehitystyössämme olemme pyrkineet huomioimaan myös Januksen lukijoiden toiveita. Pidimme elokuussa Januksen toimituskunnan kehittämispäivät teemalla ”Tieteellisen tiedon ja julkaisemisen saavutettavuus”. Saavutettavuudella tarkoitamme tässä yhteydessä esimerkiksi erilaisten tiedonsaannin esteiden vähentämistä. Saavutettavuuden vahvistamisella pyrimme lisäämään Januksen saatavuutta niin akateemisten tutkijoiden, mutta myös esimerkiksi sosiaalihuollon ammattilaisten sekä muiden yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneiden lukijoiden keskuudessa. Kuten Koivu ja kumppanit (2021) ovat todenneet, yhteiskunnassa tarvitaan yhä parempia keinoja lisätä ihmisten ymmärrystä tieteestä ja tutkitusta tiedosta.

Kehittämispäivien aikana kävimme muun muassa läpi Januksen nettisivut ja julkaisupohjan yhdessä Turun yliopiston esteettömyysasiantuntijan kanssa. Tämän läpikäynnin myötä kävi ilmi, että saavutettavuutta on mahdollista parantaa hyvinkin yksinkertaisilla asioilla. Kehittämispäivässä syntyneet kehitysehdotukset olemme osin jo jalkauttaneet käytäntöön ja osa on tulossa käyttöön ensi vuoden aikana. Jotkut ovat ehkä jo huomanneet Journal.fi-järjestelmässä tapahtuneet muutokset. Olemme muuttaneet Januksen värimaailmaa parantamalla väritysten kontrasteja, mikä helpottaa tekstien luettavuutta. Suuri ja konkreettinen muutos saavutettavuuden lisäämiseksi tulee olemaan Januksen tekstien fontin muuttaminen sekä siirtyminen kaksipalstaisuudesta yksipalstaisuuteen. Tämän muutoksen toivomme toteutuvan ensi vuoden aikana.

Saavutettavuuden lisäksi pyrimme sujuvoittamaan julkaisuprosessia kirjoittajan näkökulmasta sekä lisäämään tieteellisen tiedon läpinäkyvyyttä ensi vuoden alkupuolella. Julkaisuprosessin sujuvoittamiseen liittyen tulemme tarkentamaan Januksen kirjoittajaohjeita siten, että ne olisivat käsikirjoitustaan lehteen tarjoavalle kirjoittajalle selkeämpiä ja ymmärrettävämpiä. Nykyisellään toimitussihteeri hylkää suuren osan tarjotuista artikkelikäsitteistä jo ennen niiden siirtymistä päätoimittajille, koska niissä ei noudateta Januksen kirjoittajaohjeita. Julkaisuprosessin sujuvuuteen liittyen vuoden 2024 alussa nostimme Januksen numerossa julkaistavien tieteellisten artikkeleiden määrän neljästä viiteen. Tämän uudistuksen myötä olemme onnistuneet nopeuttamaan tieteellisten artikkeleiden julkaisukiertoa huomattavasti.

Tieteellisen tiedon läpinäkyvyyden osalta kirjoittajaohjeisiin tuleva keskeinen muutos koskee käsikirjoitusten tekijyyden läpinäkyvyyttä. Tutkimuseettisen neuvottelukunta (2019) on antanut suosituksensa koskien tieteellisten julkaisujen tekijyyttä. Olemme Januksessa päättäneet noudattaa suositusta ja siten haluamme ehkäistä tekijyyksiistöjä. Pyydämmekin jatkossa kirjoittajia avaamaan omaa tekijyyttään artikkeleissa. Tekijyyden läpinäkyvyys on erityisen tärkeää väitöskirjatutkijoille, jotka julkaisevat väitöskirjaansa tulevia artikkeleita yhdessä muiden kirjoittajien kanssa.

Januksen vuoden 2024 viimeinen numero sisältää viisi mielenkiintoista tutkimusartikkelia, joissa paneudutaan taloudellisen stressin ja hyvinvoinnin, osallisuuden, nuorten tila kokemuksen, yhteisöllisen väkivallan sekä sosiaalityön opiskelijoiden vaikuttamisen teemoihin. Marja Lindberg, Mikael Nygård, Aino Sarkia, Mia Hakovirta ja Emily Vuorenlinna tarkastelevat tutkimuksessaan suomalaislasten kokemusta taloudellista stressistä ja heidän subjektiivista hyvinvointiaan covid-19 pandemian aikana. Tulokset osoittavat, että lasten kokema taloudellinen stressi on negatiivisesti yhteydessä heidän hyvinvointiinsa. Vesa Välimäki, Ariela Tuikkanen, Paula Vainikka, Mia Tammelin sekä Sami Ylistö tutkivat artikkelissaan sitä, minkälaisia osallisuuteen liittyviä diskursseja tunnustetaan nuorten aikuisten sosiaalityön palvelukuvauksista. Tutkimus tuo esiin nuorten aikuisten sosiaalityön osallisuuden edistämiseksi esiintyvän jännitteen osallistamisen ja hallinnan välillä. Artikkelissa ”Nuorten kokemukset sijaishuoltopaikasta julkisena ja yksityisenä tilana” Katarina Löfblom, Minna Alin, Sanni Salonen, Anniina Kaittä, Leena Leinonen, Siiri-Liisi Kraav, Riitta Vornanen, Merja Anis ja Max Karukivi analysoivat nuorten kokemuksia sijaishuoltopaikasta julkisena ja yksityisenä tilana. Tutkimus havainnollistaa nuorten näkemyksiä kodinomaisuutta synnyttävistä ja sitä rikkovista toimintatavoista ja asioista. Sanni Salonen, Johanna Kallio ja Anne-Mari Jaakola tutkivat sosiaalityön opiskelijoiden näkemyksiä yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Tulosten mukaan opiskelijoiden enemmistö näki yhteiskunnallisen vaikuttamisen olevan keskeistä sosiaalityöntekijän tehtävissä, mutta siitä huolimatta yksilökohtainen asiakastyö näyttäytyi opiskelijoista kiinnostavampana kuin yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Minna Taipale tarkastelee integroivassa kirjallisuuskatsauksessaan yhteisöllistä väkivaltaa muslimiyhteisöissä ja muslimiperheiden parissa tehtävässä sosiaalityössä. Tulokset osoittavat, että yhteisöllisessä väkivallassa on omat erityispiirteensä, joiden huomioimiseen sosiaalityössä olisi hyvä kiinnittää huomiota. Artikkeleiden lisäksi mukana on kolme ajankohtaista puheenvuoroa ja yksi kirjarviointi.

Mukavia lukuhetkiä ja hyvää joulun odotusta kaikille Januksen lukijoille,
Kirsi Günther & Milla Salin

KIRJALLISUUS

Koivu, Tapio & Pulkkinen, Kirsi & Myllykoski, Mikko & Kaakinen, Johanna & Tomminen, Jatta (2021) Haasteena suomalaisen tiedepääoman vahvistaminen. *Tieteessä Tapahtuu* 39 (5), 3-11. <https://journal.fi/tt/article/view/112046>

TENK, Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2019) Tieteellisten julkaisujen tekijyydestä sopiminen. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 6. Helsinki: TENK.